

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer drs. W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 11 november 2020

betreft Vragen over het toezichtkader tijdens de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel (32043, AH)

ons kenmerk 167829u

Geachte heer Koolmees,

De leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben op 13 oktober en 3 november 2020 gesproken over het afschrift van uw brief aan de Tweede Kamer waarin u de financiële positie van de pensioenfondsen toelicht, en voornemens bekend maakt met betrekking tot de vrijstellingsregeling en het toezichtkader tijdens de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.¹ De leden van de 50PLUS-fractie hebben naar aanleiding van deze brief de volgende vragen en opmerkingen. De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de vragen van de 50PLUS-fractie en zien de beantwoording hiervan als nuttig voor hun oordeelsvorming over een verstandige transitie in de komende jaren. De leden van de CDA-fractie sluiten zich derhalve bij deze vragen aan.

In de brief geeft u aan de regels van het nieuwe pensioencontract te willen gebruiken voor de overbruggingsperiode naar het moment van geleidelijke transitie, het zogenaamde ingroeipad. Kunt u meer inzicht geven hoe dit ingroeipad wordt vormgegeven? Treedt dit ingroeipad in werking op het moment dat het wetgevingsproces² is afgerond? Hoe gaat u om met dit ingroeipad in de periode tussen 1 januari 2021 – als er weer kortingen dreigen – en het voorgenomen moment van inwerking-treding van de wetgeving per 1 januari 2022? Wordt het huidige FTK buiten werking gesteld tijdens het ingroeipad en wordt voor die periode gewerkt met het projectierendement? Betekent dit dat het projectierendement de rekenrente wordt voor het bepalen van de technische voorzieningen?

Wat vindt u van de opvattingen van onder meer de Koepel van Gepensioneerden³ dat de onevenwichtigheden vanuit het verleden (vermogen gevloeid van oud naar jong door te lage premie en het lage renterisico) moeten worden hersteld in het kader van de toedeling van individuele vermogens? Hoe ziet u het indexatieperspectief tijdens het ingroeipad?

¹ Kamerstukken I 2020/2021, 32043, AH.

² Kamerstukken I 2020/2021, 32043, AH, p.8.

³ Position paper d.d. 29 oktober 2020 van de Koepel Gepensioneerden t.b.v. Rondetafelgesprek Tweede Kamer d.d. 3 november 2020; te raadplegen via: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z20129&did=2020D43264>.

datum 11 november 2020

ons kenmerk 167829u

blad 2

Waarop is het onderscheid bij het onderzoek gebaseerd tussen de fondsen die wel of niet kiezen voor het nieuwe stelsel? De aanpassing van het huidige FTK-transitiekader is immers alleen voor die fondsen die voornemens zijn ook met de huidige pensioenaanspraken en rechten te zullen overstappen naar het nieuwe stelsel. Hoe valt te rechtvaardigen dat voor fondsen die dit voornemen niet hebben, geldt dat het bestaande FTK blijft gelden met grote kortingen en premiestijging?

Wanneer moeten de fondsen het voornemen om al dan niet te kiezen voor het nieuwe stelsel uiterlijk aangeven en volgens welke wettelijke procedure? Hoe moet dit voornemen door het fonds formeel gestalte krijgen? Hebben fondsen wel voldoende voorbereidingstijd? Hoe is het te motiveren dat van fondsen verwacht mag worden zo'n ingrijpend besluit tot dit voornemen te nemen, terwijl het wetsvoorstel pas wordt ingediend medio 2021?

In de brief staat: *"Als pensioenverlagingen met het oog op het nieuwe stelsel niet nodig zijn, hoeven ze nu niet te worden doorgevoerd."*⁴ Waarom geldt dat niet voor alle fondsen?

Wanneer wordt besloten over het transitie FTK? En wanneer komt het wetsontwerp voor een nieuw stelsel in consultatie?

Hoe ziet u het beschermingsrendement? De Koepel van Gepensioneerden heeft in zijn position paper onder punt 1 van verbeterpunten en vragen gewezen op de onduidelijkheid van het begrip "beschermingsrendement". Dat rendement is cruciaal voor de toedeling over alle leeftijdscohorten, dus ook de gepensioneerden. Wat vindt u van de stelling van de Koepel van Gepensioneerden die erop wijst dat: *"als gekozen wordt voor bijvoorbeeld 65% vastrentende waarden (op basis van een RTS, lopend naar of onder 0) en 35% zakelijke waarden, het bijna niet mogelijk is om een zodanig rendement te maken dat er kan worden geïndexeerd, terwijl dat toch ook voor gepensioneerden de bedoeling is van het pensioenakkoord. Een beleggingsmix die voor gepensioneerden leidt tot non-indexatie kan niet de bedoeling zijn"*.⁵ Graag ontvangen de leden van de 50PLUS-fractie een uitgebreid antwoord hierop.

Wat vindt u van enkele bezwaren tegen het pensioenakkoord van KBO Brabant zoals genoemd onder ad 2 in haar position paper?⁶ Kunt u op de volgende bezwaren uitgebreid ingaan:

- a) Het invaren dreigt te leiden tot een enorme onteigening ten koste van oudere deelnemers en gepensioneerden. Als er al een nieuw stelsel moet komen met persoonlijke vermogens, de belegde middelen van pensioenfondsen dan verdeeld moeten worden onder deelnemers, slapers en gepensioneerden op basis van de afgedragen premies en het rendement dat daarop is gemaakt.
- b) Grote bezwaren tegen life cycle beleggen, dat ertoe leidt dat over het te lage vermogen dat ouderen en gepensioneerden zouden krijgen toegewezen volgens het standaard-transitiepad, ook nog een relatief laag rendement zou worden berekend, waardoor indexatie ofwel uitzichtloos ofwel marginaal zou worden.

⁴ Kamerstukken I 2020/2021, 32043, AH, p.9.

⁵ Pg. 2 van de position paper, zie voetnoot 3.

⁶ Position paper d.d. 20 oktober 2020 van KBO-Brabant t.b.v. Rondetafelgesprek Tweede Kamer d.d. 4 november 2020; te raadplegen via: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z19381&did=2020D41758>.

datum 11 november 2020

ons kenmerk 167829u

blad 3

- c) KBO-Brabant wijst het inperken van individuele bezwaarmogelijkheden tegen de invoering van de nieuwe contracten categorisch af.

Wat vindt u van het voorstel van de ANBO in het position paper⁷ onder de kop: "Overgangperiode 2021" om voor 2021 de ondergrens te baseren op een prudent rendement van 1,5%, zoals u zelf gebruikt voor de bepaling van de fiscale ruimte?

Wat vindt u van de volgende opvatting van de ANBO: "*Belangrijkste oorzaak is om de huidige regels (het financiële toetsingskader) zo snel mogelijk te verlaten, omdat de rekenrente van 0,2% (ABP) geen enkel recht doet aan de gezondheid van de pensioenfondsen*".⁸ ANBO stelt te rekenen met voorzichtige rendementen, dat mogelijk is omdat het nieuwe pensioenstelsel ook werkt met projectierendementen.

Wat vindt u van de opvatting van ANBO dat omdat gepensioneerden met de beoogde projectierendementen achterstanden uit het verleden nooit meer goed kunnen maken een studie van het Musgrave-criterium wenselijk is: hoe krijg je qua vervangingsratio's evenwichten tussen generaties. Niet de vermogens maar de uitkeringen dienen leidend te zijn.

Wat vindt u van de opvatting van DNB in haar position paper⁹ dat het bij het zogenoemde transitie FTK in essentie draait om de vraag op welk moment pensioenfondsen de verliezen die zij in de boeken hebben nemen. Dit kan zowel voor als tijdens de daadwerkelijke transitie. Het nemen van verliezen tijdens de transitie werkt via de hoogte en/of onzekerheid van de (verwachte) uitkering na de transitie door in het nieuwe pensioenstelsel.

De leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid zien de antwoorden op de gestelde vragen met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

Prof. dr. E.M. Sent

Voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

⁷ Position paper d.d. 27 oktober 2020 van ANBO t.b.v. Rondetafelgesprek Tweede Kamer d.d. 4 november 2020; te raadplegen via: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z20211&did=2020D43437>.

⁸ <https://www.anbo.nl/nieuws/anbo-doet-in-tweede-kamer-voorstellen-voor-beter-pensioen>.

⁹ Position paper van DNB t.b.v. Rondetafelgesprek Tweede Kamer d.d. 4 november 2020; te raadplegen via: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z20153&did=2020D43324>.